

КАФЕДРА ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ІВАНА ФРАНКА

ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декана факультету
управління фінансами та бізнесу
доц. А. В. Сташин
(підпис)
“ ___ ” _____ 2021р.

**РОБОЧА
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

галузь знань: **07 Управління та адміністрування**

спеціальність: **072 Фінанси, банківська справа та страхування**

освітня програма: **Фінанси, митна та податкова
справа**

освітній ступінь: **бакалавр**

форма навчання: **денна**

ЛЬВІВ 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка підприємства»
галузі знань : 07 Управління та адміністрування
спеціальності : 072 Фінанси, банківська справа та страхування
освітньої програми: Фінанси, митна та податкова справа освітнього ступеня:
бакалавр - 31 с.

Розробники:

Ситник Н.С., д.е.н., професор кафедри фінансового менеджменту

Ясіновська І.Ф, доцент кафедри фінансового менеджменту

Клепанчук О.Ю., доцент кафедри фінансового менеджменту

Робоча програма розглянута
на засіданні кафедри фінансового менеджменту
Протокол від 30 грудня 2020 р. № 5/1

Завідувача кафедри
фінансового менеджменту

_____ проф. Ситник Н.С.

Затверджено Вченою радою факультету
Протокол № 6 від "12" січня 2021 року

ЗМІНИ
до робочої програми навчальної дисципліни

Навчальний рік	Дата засідання кафедри (перезатвердження програми навчальної дисципліни)	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри
2020/2021	Відповідно до наказу ректора №0-5 від 01.02.2021р. навчання у другому семестрі 2020/2021 року лекції з навчальної дисципліни «Економіка підприємства» проводяться в онлайн режимі з використанням технологій дистанційного навчання – хмарного середовища Office 365. Практичні/семінарські проводяться в очному форматі.	№7 від 04.02.2021р.	

РОЗДІЛ 1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Предмет навчальної дисципліни

Предметом дисципліни «Економіка підприємства» є методи і способи раціонального поєднання та ефективного використання всіх елементів виробничого процесу на рівні підприємства.

Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Економіка підприємства» є формування базових знань основ механізму функціонування підприємства в сучасних вітчизняних умовах та набуття студентами практичних навичок щодо їх застосування у майбутній професії.

Основні завдання

Завдання дисципліни економіка підприємства полягає у:

- здобутті ґрунтовних знань з основних розділів прикладної економіки;
- набутті вмій, спрямованих на отримання заздалегідь окреслених результатів господарювання шляхом ефективного використання трудових, матеріальних, нематеріальних, фінансових та інвестиційних ресурсів підприємства;
- застосуванні практичних навичок у прийнятті науково-обґрунтованих управлінських рішень в умовах ринкової економіки;
- забезпеченні розширеного самовідтворення на основі інвестиційно-інноваційної моделі розвитку;
- розкриті і засвоєнні механізму планування, організації і ефективно господарювання на рівні підприємства.

1.1. Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Мікроекономіка	Економічна діагностика
Фінанси	Бухгалтерський облік
Гроші і кредит	Фінанси суб'єктів підприємництва
Статистика	

1.2. Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.
- ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК10. Здатність працювати у команді.
- ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК12 Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

- СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки в т.ч. економічні основи функціонування підприємства у системі ринкових відносин, важелі державного регулювання та систему оподаткування діяльності підприємства, основні напрями та види його діяльності;
- СК03. Здатність до діагностики стану діяльності суб'єктів господарювання: визначення системи оцінки та планування обсягів і результатів діяльності підприємства, його ресурсного потенціалу;
- СК04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансово-економічних задач: розрахунку основних результативних показників діяльності підприємства, порядку їх формування та системи чинників, які визначають їх значення;
- СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання діяльності підприємства;
- СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання, обробки даних та розрахунку матеріальних ресурсів, капіталу підприємства, трудових ресурсів підприємства та формування фінансових результатів його діяльності;
- СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність діяльності підприємства та визначати ефективність конкурентоспроможності як підприємства так його продукції.
- СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.
- СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної (ПР)

- ПР03. Визначати особливості функціонування підприємства у системі ринкових відносин;
- ПР04. Знати механізм функціонування підприємства, планування обсягів його діяльності, необхідних ресурсів з урахуванням зовнішніх і внутрішніх обмежень та ризиків, економічного обґрунтування окремих програм чи проектів діяльності

- підприємства;
- ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану діяльності підприємства;
- ПР06. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансово-економічних задач.
- ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.
- ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансово-економічну інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан діяльності підприємства.
- ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності, зокрема суб'єктів господарювання.
- ПР14. Вміти проводити оцінку та планування обсягу джерел фінансування ресурсів підприємства: матеріальних та трудових ресурсів, планування доходів, поточних витрат та фінансових результатів від операційної діяльності підприємства та виявляти ключові особливостей їх поведінки;
- ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для прийняття управлінських рішень, оцінювання їх впливу на результати фінансово-економічної діяльності підприємства та оцінки його ефективності в цілому;
- ПР17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку;
- ПР20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.

РОЗДІЛ 2. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “Економіка підприємства”

Характеристика навчальної дисципліни							
Шифр та найменування галузі знань: <i>07 “Управління та адміністрування”</i>				Цикл дисциплін за навчальним планом: <i>Нормативна навчальна дисципліна професійної та практичної підготовки</i>			
Спеціальність: <i>072 «Фінанси, банківська справа та страхування»</i>				Освітній ступінь: <i>бакалавр</i>			
Освітня програма: <i>«Фінанси, митна та податкова справа»</i>							
Курс: 2 Семестр:4				Методи навчання: лекції, семінарські заняття, практичні заняття, самостійна робота, ІРРС, робота в бібліотеці, тощо.			
Кількість кредитів ECTS	Кількість годин	Кількість аудиторних годин	Лекції	Семінари, практичні	Заліки по модулях (контрольні роботи)	Самостійна робота студента (СРС)	Індивід. робота студента (ІР)
5	150	80	32	48	-	50	20
Кількість тижневих годин		Кількість змістових модулів (тем)		Кількість заліків по модулях/контрольних робіт		Вид контролю	
5		16		-		екзамен	

РОЗДІЛ 3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер теми	Назва теми
1.	Теорії підприємств і основи підприємництва
2.	Види підприємств, їх організаційно-правові форми
3.	Зовнішнє середовище господарювання підприємства
4.	Структура та управління підприємством
5.	Ринок і продукція
6.	Планування діяльності підприємства
7.	Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці
8.	Капітал підприємства
9.	Інвестиції
10.	Інноваційна діяльність
11.	Техніко-технологічна база і виробнича потужність підприємства
12.	Організація виробництва і забезпечення якості продукції
13.	Витрати на виробництво та реалізацію продукції
14.	Фінансово-економічні результати діяльності підприємства
15.	Розвиток підприємства: сучасні моделі, трансформація та реструктуризація
16.	Економічна безпека та антикризова діяльність

РОЗДІЛ 4. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. ТЕОРІЇ ПІДПРИЄМСТВ І ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Ринкова економіка та місце в ній підприємства. Підприємство як відкрита система.

Економічна модель підприємства.

Інфраструктура ринку і система інститутів. Загальні принципи та етичні норми поведінки суб'єктів господарювання на ринку.

Підприємницька діяльність як основна сучасна форма господарювання. Принципи здійснення, форми, типи й моделі підприємницької діяльності. Правове забезпечення підприємництва. Франчайзинг як особлива форма організацій бізнесу. Виробнича та посередницька діяльність. Формування підприємницького середовища. Активізація підприємницької діяльності в Україні.

Підприємницькі договори (контракти, угоди). Структура договорів і порядок їх укладання. Типовий зміст, загальні й специфічні умови договору. Формулювання конкретних умов договору. Партнерські зв'язки та угоди (операції). Основні напрямки співпраці партнерів. Форми співробітництва у сферах виробництва, товарообміну й торгівлі, фінансових відносин. Факторинг.

ТЕМА 2. ВИДИ ПІДПРИЄМСТВ, ЇХ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ФОРМИ

Поняття підприємства як організаційно відокремленої та економічно самостійної первинної ланки виробничої сфери. Місія й різноманітні цілі підприємства. Головні напрямки діяльності підприємства.

Юридичні акти, що є законодавчою базою функціонування підприємства (організації). Господарський кодекс України, його основні положення. Статут підприємства (організації). Інші правові документи, що регулюють окремі напрямки діяльності підприємства (організації).

Класифікація підприємств та її практичне значення. Державні та комунальні унітарні підприємства. Підприємства колективної власності. Приватні підприємства. Підприємства з іноземними інвестиціями.

Господарські товариства та їх характеристика.

Інтеграційні форми підприємств та організацій. Форми добровільного й інституційного об'єднання підприємств і організацій (асоціації, консорціуми, концерни, корпорації, фінансово-промислові групи, холдинги тощо). Мета їх створення, особливості та ефективність діяльності.

ТЕМА 3. ЗОВНІШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ГОСПОДАРЮВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Поняття зовнішнього середовища підприємства. Класифікація зовнішнього середовища на макро- та мікросередовище.

Зовнішнє середовище непрямого впливу та його діагностика. Політичні, правові, економічні, соціокультурні, технологічні фактори та їх аналіз. Вплив факторів на становище та діяльність підприємства, на його стратегію. Вплив зовнішніх чинників на результативність виробництва.

Зовнішнє середовище безпосереднього впливу. Вплив на зовнішнє середовище. Протидія змінам у зовнішньому середовищі.

ТЕМА 4. СТРУКТУРА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Особливості управління як системи. Об'єктивна необхідність і поняття управління суб'єктами господарювання. Планування, організація, мотивація і контроль як основні функції управління підприємствами та організаціями.

Класифікації методів управління. Змістова характеристика економічних, організаційно-розпорядчих і соціально-психологічних методів управління. Організаційні форми реалізації методів управління суб'єктами господарювання різною рівня.

Сутність і параметри організаційної структури управління підприємством. Основні типи організаційних структур управління: лінійно-функціональні, дивізійні, матричні. Принципи та етапи процесу побудови організаційних структур управління виробничими й невиробничими підприємствами. Особливості вибору організаційних структур управління для новостворюваних підприємств різних розмірів і форм власності.

Необхідність і принципи формування вищих органів управління підприємствами та організаціями. Міністерства і комітети, державні корпорації і концерни як вищі органи прямого управління підпорядкованими підприємствами й організаціями. Органи централізованого опосередкованого

управління суб'єктами господарювання. Спрямування та ефективність адміністративної реформи в Україні. Зарубіжний досвід централізованого управління первинними ланками національної економіки.

ТЕМА 5. ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Планування як функція управління. Специфічні принципи планування. Система планів підприємства. Методи планування діяльності та розвитку підприємства.

Стратегічне планування на підприємстві: сутність, основні етапи, методи вибору стратегії підприємства. Різновиди стратегій: виживання, стабілізації, зростання. Сучасні проблеми розвитку системи стратегічного планування.

Тактичне й оперативне планування діяльності підприємства. Відмінність тактичного планування від стратегічного. Зміст і можливі розділи тактичних (середньо- і короткострокових) планів підприємства. Основні показники тактичних планів, їх класифікація і призначення. Сутність і системи оперативного планування діяльності виробничих підрозділів підприємства. Проблеми вдосконалення системи планування за умов ринкової системи господарювання.

Бізнес-планування: сутність і призначення. Стадії формування, логіка розробки й поліваріантність структури бізнес-плану. Типовий зміст і методика розробки окремих розділів бізнес-плану.

Визначення ринкових потреб на продукцію підприємства. Продукція підприємства її класифікація й вимірники обсягу. Номенклатура й асортимент продукції (послуг). Валова, товарна, чиста й реалізована продукція. Життєвий цикл продукції та виробництва.

ТЕМА 6. ПЕРСОНАЛ ПІДПРИЄМСТВА, ПРОДУКТИВНІСТЬ ПРАЦІ

Поняття персоналу в контексті економічних понять трудових ресурсів, кадрів, трудового потенціалу та ін. Категорії персоналу підприємства (керівники, спеціалісти, службовці, робітники). Поділ персоналу за професіями і кваліфікацією. Відокремлення й характеристика робітників за рівнем кваліфікації. Особливості структури персоналу різних підприємств та організації різних типів, розмірів і форм власності. Тенденції динаміки структури персоналу в окремих сферах діяльності.

Чинники, що потребують урахування у процесі розрахунків необхідної чисельності персоналу підприємства. Визначення чисельності працівників управління, спеціалістів і службовців для підприємств різних розмірів, сфер діяльності та форм власності. Розрахунки чисельності окремих категорій робітників виробничих підприємств. Обґрунтування раціональної структури персоналу підприємств різних типів та інфраструктурних організацій.

Поняття й основні елементи системи управління персоналом підприємств (організацій), інших суб'єктів господарювання. Сучасні вимоги держави й фірми до ділових якостей різних категорій персоналу. Адаптована до ринкових умов господарювання система формування та набору різних категорій персоналу. Методи оцінки й добору працівників для підприємств чи інших суб'єктів господарювання. Форми й ефективність підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації персоналу (кадрів).

Особливості систем управління у фірмах економічно розвинутих зарубіжних країн. Досвід формування та забезпечення ефективного використання кадрового потенціалу фірми. Участь держави в підготовці висококваліфікованих спеціалістів і керівників. Конкурсно-контрактна система наймання працівників фірми. Службова ротація кадрів. Сучасна система підвищення кваліфікації кадрів і забезпечення умов для високопродуктивної праці.

Продуктивність праці як економічна категорія. Методичні підходи до розрахунку продуктивності праці на виробничих підприємствах. Чинники зростання продуктивності праці. Динаміка продуктивності праці на підприємствах різних галузей. Наявні резерви зростання продуктивності праці та заходи для їх використання в сучасних умовах господарювання. Розрахунки можливого зростання продуктивності праці за рахунок дії окремих і певної сукупності чинників.

ТЕМА 7. ТЕХНІКО-ТЕХНОЛОГІЧНА БАЗА І ВИРОБНИЧА ПОТУЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

Поняття і значення техніко-технологічної бази виробництва. Складники техніко-технологічної бази, найефективніші способи її формування на підприємстві. Особливості формування виробничої бази на підприємствах різних галузей.

Змістова характеристика й форми технічного розвитку підприємства (розвиток шляхом модернізації і технічного переозброєння, підтримування через здійснення капітального ремонту та заміни застарілого устаткування). Діагностика стану технічного розвитку підприємства: необхідність, сутність. Процедура й основні показники (технічна оснащеність праці, рівень технології, технічний рівень устаткування, рівень комп'ютеризації та автоматизації виробничих процесів і управлінських рішень). Організаційно-економічне управління технічним розвитком підприємства, його передбачуваність і комплексність.

Загальна характеристика, види та чинники формування (нарощування) виробничої потужності підприємства. Основні методичні принципи розрахунку виробничої потужності створеного й діючого підприємства. Особливості визначення виробничих потужностей різногалузевих підприємств. Установлення і регулювання резервних потужностей на підприємствах різних галузей економіки. Показники й шляхи підвищення рівня використання виробничих потужностей. Конверсія та диверсифікація виробничих потужностей за ринкових умов господарювання.

Виробнича програми підприємства та її зв'язок з виробничою потужністю. Ресурсне обґрунтування виробничої програми. Забезпечення достатнього обсягу матеріальних ресурсів для виробництва продукції. Забезпечення виробничої програми засобами праці. Забезпечення виробничої програми трудовими ресурсами.

ТЕМА 8. ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Поняття, змістова характеристика та окремі види інноваційних процесів (новинок, нововведень). Локальні й глобальні новинки (нововведення). Взаємозв'язок між окремими видами інноваційних процесів. Вплив нововведень на будь-яку господарську (підприємницьку) діяльність.

Сутнісне тлумачення науково-технічного прогресу (НТП). Еволюційні й революційні форми НТП. Загальні й пріоритетні напрямки НТП. Організаційний прогрес (ОП) як узагальнюючий фактор використання організаційних, економічних, соціальних та юридичних нововведень. Загальносистемний і внутрішньосуб'єктний напрямки ОП. Об'єкти ОП: організація виробництва й праці, окремі елементи економічного механізму господарювання (підприємства), соціальні та правові відносини. Основні тенденції ОП.

Автоматизована інформаційна система підприємства поняття та застосування у діяльності господарюючого суб'єкта.

Нововведення. Система нововведень на підприємствах різних галузей. Техніко-технологічні нововведення, управлінські, маркетингові нововведення.

Методика визначення ефективності технічних нововведень. Народногосподарський і внутрішньогосподарський (комерційний) економічний ефект від створення новинок і використання нововведень. Урахування чинника часу при розрахунках ефективності використання технічних нововведень. Чистий прибуток як визначальний показник економічної ефективності технічних новинок (нововведень). Особливості оцінки ефективності організаційних нововведень.

ТЕМА 9. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ

Операційна діяльність підприємства. Організація операційної діяльності. Організація як функція управління. Організація виробничого процесу, організація праці.

Поняття й основні елементи виробничого процесу. Поділ виробничих процесів за призначенням, перебігом у часі та ступенем механізації, (автоматизації). Принципи організації виробничого процесу. Виробничий цикл і його тривалість.

Окремі типи виробництва (одиничне, серійне й масове), сутнісна характеристика кожного з них. Характеристика робочих місць за техніко-технологічними ознаками в різних організаційних типах виробництва. Призначення й характеристика дослідно-експериментального виробництва. Порівняльна характеристика організаційних типів виробництва за ступенем їх ефективності.

Методи організації виробництва. Організація непотокового виробництва: його ознаки й сфери застосування. Модифікації непотокового виробництва, їх особливості та ефективність застосування. Загальна характеристика потокового виробництва (ознаки, умови застосування, класифікація поточкових ліній). Особливості організації та основні параметри функціонування поточкових ліній. Сутність і соціально-економічне значення застосування різних форм організації виробництва. Концентрація й розукрупнення виробництва. Малі підприємства

в системі господарювання країн з розвинутою ринковою економікою. Спеціалізація, кооперування й конверсія виробничих підприємств, їх об'єктивна необхідність, сутність, показники рівня розвитку та ефективність розвитку. Об'єктивна необхідність, сутність і тенденції розвитку диверсифікації виробництва.

Якість продукції (послуг) як основа конкурентоспроможності продукції підприємства.

Показники й методи оцінки якості продукції (послуг).

Стандартизація продукції, її складові елементи і принципи здійснення. Наявні в Україні стандарти й технічні умови, сфери їх застосування. Сертифікація продукції, її економічне значення. Обов'язкова й добровільна сертифікація виробів. Міжнародні системи сертифікації. Національні системи якості. Формування систем якості на підприємствах. Економічна й соціальна ефективність стандартизації та сертифікації продукції.

Державний нагляд за дотриманням вимог стандартів, здійснюваний територіальними органами Держстандарту України - центрами стандартизації, метрології та сертифікації. Об'єкти державного нагляду. Матеріальна відповідальність товаровиробників за порушення вимог стандартів. Внутрішньовиробничий технічний контроль якості. Об'єкти та основні види технічного контролю якості на підприємствах.

Вплив підвищення якості виробів на результативність та імідж підприємства. Технічні, організаційні та соціальні заходи для підвищення якості й конкурентоспроможності продукції (послуг) вітчизняних товаровиробників.

ТЕМА 10. КАПІТАЛ ПІДПРИЄМСТВА

Капітал підприємства. Матеріальні активи як сукупність виробничих фондів та іншого майна підприємства. Поділ виробничих фондів на основні й оборотні, їх роль у здійсненні процесу виробництва продукції або надання послуг. Вартісна оцінка майнового комплексу підприємства.

Первісна, відновна, залишкова, ринкова й ліквідаційна вартість основних фондів. Класифікація основних фондів за ознакою функціонального призначення та участі у виробничих процесах. Видова (технологічна) структура основних фондів, фактори й тенденції динаміки на підприємствах.

Техніко-економічне старіння знарядь праці та форми запобігання цьому (ремонт, модернізація, заміна). Амортизація основних фондів. Визначення норми амортизаційних відрахувань. Оцінка доцільності витрат на періодичний ремонт, модернізацію й заміну виробничого устаткування. Розширене відтворення основних фондів їх технічним переозброєнням, реконструкцією, розширенням і новим будівництвом.

Соціально-економічне значення і системи показників ефективності відтворення та використання основних фондів. Напрямки інтенсифікації відтворення та шляхи ліпшого використання основних фондів підприємства за нормальних умов господарювання.

Місце оборотного капіталу в структурі ресурсів підприємства. Сутнісна характеристика оборотного капіталу. Кругообіг оборотних коштів. Виокремлення оборотних коштів, що обслуговують сфери виробництва й обігу. Нормовані й ненормовані оборотні кошти. Функціональна та елементна

структура оборотних коштів, її динаміка на підприємствах різних галузей економіки. Джерела формування оборотних коштів.

Нормування оборотних коштів. Методи розрахунку нормативів оборотних коштів (аналітичний, коефіцієнтний, прямого рахунку). Обчислення нормативів оборотних коштів в окремих їхніх елементах (виробничих запасах, незавершеному виробництві, витратах майбутніх періодів, залишках готової продукції). Визначення сукупного нормативу оборотних коштів підприємства.

Основні показники рівня ефективності використання оборотних коштів: коефіцієнти оборотності і завантаження, тривалість одного обороту, рентабельність; методика їх розрахунку.

Шляхи підвищення ефективності використання оборотних коштів (оптимізація запасів ресурсів і незавершеного виробництва; скорочення тривалості виробничого циклу; поліпшення організації матеріально-технічного забезпечення; прискорення реалізації виробленої продукції). Проблеми нестачі оборотних коштів і поновлення їхньої величини до нормативного рівня за умови кризової ситуації на підприємстві.

Інтелектуальний капітал підприємства: сутність, поняття.

Нематеріальні ресурси підприємства, їх вплив на конкурентоспроможність його продукції на ринку. Характеристика об'єктів промислової власності (винаходів, промислових зразків, корисних моделей, товарних знаків, знаків обслуговування). Інформаційні технології та програмні продукти. Інші нематеріальні ресурси («ноу-хау», раціоналізаторські пропозиції, найменування місця походження товару, гудвіл фірми).

Нематеріальні активи як юридично оформлені права виключного користування об'єктами промислової та інтелектуальної власності. Їх вартісна оцінка й строки зношування (старіння).

Захист інтелектуальної власності. Сплата ліцензійних платежів за використання об'єктів інтелектуальної власності.

Франчайзинг, його види та практика застосування. Система франчайзингових відносин в Україні.

ТЕМА 11. ІНВЕСТИЦІЇ

Сутність, характеристика інвестицій як найважливішого фінансового ресурсу для створення, функціонування й розвитку суб'єктів господарювання. Функціонально-елементний склад інвестицій підприємства. Внутрішні й зовнішні джерела інвестування. Прямі та портфельні іноземні інвестиції. Різновиди і структура реальних (виробничих) інвестицій.

Розрахунки обсягу потрібних виробничих інвестицій з урахуванням економічної ситуації на ринку і підприємстві (істотне зростання або зменшення попиту на продукцію фірми, урівноваження попиту й пропонування). Обґрунтування джерел фінансування та обчислення необхідного обсягу капітальних вкладень відповідно до можливих варіантів економічної ситуації на ринку і підприємстві.

Залучення інвестицій у підприємницьку діяльність. Цінні папери: види, порядок їх випуску й обігу. Державне регулювання й тенденції ринку цінних паперів в Україні.

Характеристика інвестиційного проекту. Форма здійснення й необхідний обсяг інвестицій для практичної реалізації проекту. Проектно-кошторисна

документація. Ефективність інвестиційного проекту.

ТЕМА 12. ОПЛАТА ПРАЦІ

Мотивація як процес стимулювання людей до ефективної трудової діяльності. Можливі моделі мотивації трудової діяльності. Вимоги до формування системи мотивації праці на рівні підприємства. Загальноприйняті методи мотивації продуктивної діяльності: прямі й непрямі економічні, моральні. Принципи й можливий алгоритм регулювання поведінки працівників у трудовому колективі.

Поняття оплати праці. Основна заробітна плата й додаткова оплата праці. Функції оплати праці та їх реалізація. Залежність оплати праці від кінцевих

результатів діяльності. Сучасна державна політика оплати праці. Механізм державного регулювання оплати праці та соціального захисту. Формування внутрішньофірмової політики оплати праці. Регулювання оплати праці на основі колективного договору.

Мінімальна заробітна плата. Тарифна система. Єдина тарифна система розрядів і коефіцієнтів з оплати праці. Диференціація оплати праці за певними ознаками. Оплата праці керівників, спеціалістів і службовців. Форми й системи оплати праці робітників. Вибір форм

3. систем оплати праці на підприємствах різних форм власності. Можливість колективних форм організації та оплати праці.

Сутність і стимулююча роль участі працівників підприємства в його прибутках (доходах). Системи участі працівників у прибутках за результатами виробничо-господарської діяльності й на основі відносин власності. Характеристика та ефективність окремих систем участі персоналу фірми в прибутках. Зарубіжний і вітчизняний досвід участі працівників у прибутках та власності приватизованих підприємств.

ТЕМА 13. ВИТРАТИ НА ВИРОБНИЦТВО ТА РЕАЛІЗАЦІЮ ПРОДУКЦІЇ. ЦІНИ НА ПРОДУКЦІЮ (ПОСЛУГИ)

Поточні витрати як комплексний економічний показник. Включення поточних витрат виробництва до собівартості продукції (послуг). П(С)БУ 8 «Витрати». Класифікація витрат на виробництво за окремими ознаками (ступенем однорідності, зв'язком з обсягом виробництва, способом обчислення на одиницю продукції).

Зміст і методика формування статей кошторису виробництва. Розрахунки кошторису виробництва за окремими економічними елементами. Порядок розробки кошторису виробництва залежно від стадії й форми прогнозування, наявності інформації, розміру підприємства. Загальний рівень поточних витрат на виробництво валової, товарної й реалізованої продукції.

Калькулювання та його місце в економічних розрахунках. Об'єкти калькулювання й калькуляційні одиниці. Типовий перелік калькуляційних статей витрат для більшості підприємств різних галузей. Методика обчислення окремих статей калькуляції. Прогнозування собівартості нових виробів.

Обґрунтування й вибір стратегії зниження поточних витрат на підприємствах України. Стратегічні напрямки регулювання поточних витрат на

підприємствах різних галузей народного господарства. Групи чинників (способів) зниження поточних витрат у розрахунку на одиницю продукції: підвищення технічного рівня виробництва; вдосконалення організації виробництва, праці й управління; збільшення обсягу виробництва та підвищення якості продукції. Визначення впливу окремих техніко-економічних чинників на зменшення поточних витрат.

Поняття, роль і функції ціни у ринковій економіці. Види цін (тарифів) і сфери їх застосування. Методи встановлення ціни: собівартість плюс прибуток; забезпечення фіксованої величини прибутку; за рівнем поточних цін (конкуренції); за рівнем попиту тощо. Визначення ціни на основі зворотної калькуляції. Система знижок і доплат до базової ціни. Граничні ціни на окремі види продукції. Можливі напрями вдосконалення ціноутворення на продукцію (послуги) в Україні.

ТЕМА 14. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Суть, важливість і методичні підходи до оцінки загального фінансово-економічного стану підприємства. Оцінка фінансово-економічного стану підприємства: мета, задачі та джерела інформації.

Прибутковість і дохідність: їх сутність та різниця між ними. Види прибутку підприємства, механізм формування, джерела формування. Типова схема використання прибутку підприємства. Рівень прибутковості підприємств різних галузей економіки в Україні.

Рентабельність як відносний показник ефективності діяльності підприємства. Загальна характеристика рентабельності застосовуваних ресурсів, методика її обчислення. Рентабельність певного обсягу продукції та окремих виробів. Динаміка і способи підвищення рентабельності на підприємствах різних галузей економіки України.

ТЕМА 15. РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ: СУЧАСНІ МОДЕЛІ, ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ

Стратегічний розвиток підприємств. Форми стратегічного розвитку. Ресурсне забезпечення стратегічного розвитку.

Формування стратегічних бізнес-одиниць та управління ними.

Диверсифікація та інтеграція у діяльності підприємств. Формування вертикально та горизонтально інтегрованих бізнес-структур.

Холдингові компанії та управління ними.

Спільні підприємства в системі міжнародного бізнесу: мотивація і процедура створення, механізм функціонування. Тенденції та проблеми розвитку спільних підприємств в Україні.

Трансформація та реструктуризація підприємства в сучасних умовах.

Реструктуризація, злиття, ліквідація як форми трансформації підприємств. Реструктуризація підприємства (організації) як захід системи виживання й виходу з економічної кризи, припинення спаду виробництва та його стабілізації. Сутнісна характеристика й можливі форми реструктуризації підприємства (організації). Конверсія, розукрупнення й диверсифікація

виробництва як дійові форми реструктуризації суб'єктів господарювання. Розробка й здійснення програми (бізнес-плану) реструктуризації підприємства (організації). Вітчизняний і зарубіжний досвід реструктуризації різних суб'єктів господарювання.

Злиття та його форми. Нормативне забезпечення процесу злиття.

Ліквідація підприємства шляхом банкрутства. Причини й симптоми банкрутства підприємств (фірми). Класифікація чинників, що сприяють банкрутству фірми. Процедура оголошення банкрутства підприємства в Україні.

ТЕМА 16. ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ТА АНТИКРИЗОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Типологічна характеристика економічної безпеки суб'єкта господарювання. Класифікація видів економічної безпеки за типами суб'єктів, сферами діяльності та конкретними об'єктами. Способи здійснення оцінки економічної безпеки підприємства та інших суб'єктів господарювання. Можливі загрози економічній безпеці суб'єкта господарювання. Збитки від зниження рівня економічної безпеки окремо взятого підприємства і певної їх сукупності.

Основні ознаки достатнього рівня економічної безпеки підприємства за умов ринкової системи господарювання. Зниження до критичної межі рівня економічної безпеки як основна причина кризового економічного стану підприємства. Поняття економічної кризи підприємства. Легка, важка і катастрофічна економічна криза, її основні причини й наслідки. Реакція керівництва фірми на економічну кризу, окремі фази цієї реакції: шок; оборонний відступ; аналіз характеру кризи; адаптація та зміна поведінки. Доцільність розробки програми виходу підприємства з економічної кризи. Антикризове управління діяльністю підприємства.

Обґрунтування стратегії створення належної економічної безпеки підприємства. Необхідні заходи й ресурси для реалізації стратегії досягнення належної економічної безпеки суб'єкта господарювання.

РОЗДІЛ 5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Конституція України* від 01.01.2020 №254к/96 - ВР URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. *Господарський кодекс України* від 16.02.2019 р. № 436-IV URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. *Кодекс України з процедур банкрутства* від 18.10.2018р. (зі змінами і доповненнями) URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#n1753>
4. *Податковий кодекс України* від від 02.12.2010 № 2755-VI // Офіційний сайт Верховної Ради України URL <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
5. *Цивільний Кодекс України* від 13.02.2019р. № 435-IV URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
6. *Кодекс законів про працю України.* <ht.tps://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
7. *Закон України Про акціонерні товариства: Закон України* від 17.10.2019 р.
8. №541-VI URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17>

9. Закон України Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань від 16.01.2020 р. №755-IV URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>
10. Закон України Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 05.12.2012 р. №433-VI, (зі змінами і доповненнями) URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>
11. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 р. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>
12. Закон України Про ціни і ціноутворення від 21.06.2012 р. №507-VI, (зі змінами і доповненнями) URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>
13. Сервер Верховної Ради України: <http://www.rada.gov.ua/>
14. Міністерство фінансів України <http://www.minfin.gov.ua/>
15. Державна фіскальна служба України <http://www.sfs.gov.ua/>
16. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку
17. <https://www.nssmc.gov.ua/>
18. Рахункова палата України <http://www.ac-rada.gov.ua/>
19. Державна служба статистики України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
20. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. – Режим доступу : <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
21. Ліга Бізнес Інформ: www.liga.net/
22. Нормативні акти України: www.nau.kiev.ua/
23. Право. Україна: www.legal.com.ua/oqi-bin/rnatrix.ogi/pravo.html
24. Українське право: www.ukrpravo.com/
25. Право. Україна: www.legal.com.ua/oqi-bin/rnatrix.ogi/pravo.html
26. Українське право: www.ukrpravo.com/
27. Бандурка О.М., Ковальов Є.В., Садиков М.А., Маковоз О.С. Економіка підприємства: навчальний посібник. – Х.: ХНУВС. 2017. 192 с.
28. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. К.: Кондор - Видавництво, 2016. 378 с.
29. Грибик І. І. Економіка та управління підприємством: теорія і практика : навч. посіб. / І. І. Грибик. – К. : Ліра-К, 2014. – 428 с.
30. Гринчуцький В. І. Економіка підприємства : навч. посіб. для студ. ВНЗ / В. І. Гринчуцький, Е. Т. Карапетян, Б. В. Погрішук. – 2-ге вид., переробл. та доповн. – К.: ЦНЛ, 2016. – 303 с.
31. Дмитрієв І. А. Економіка підприємства: навчальний посібник для практичних занять і самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів / І. А. Дмитрієв, І. Ю. Шевченко. – Х.: ХНАДУ, 2018. – 292 с
32. Захарченко В.І., Меркулов М.М., Штряєва Л.В.. Економіка підприємства: практикум (збірник задач і виробничих ситуацій). Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 144 с.
33. Економіка і управління підприємствами у схемах і таблицях : навчальний посібник / В. І. Куцик, О. І. Кліпкова. – Львів : Вид-во ЛТЕУ, 2020. – 316 с.

34. Економіка підприємства : навч. посіб. / Н. В. Романченко, Т. В. Кожемякіна, К. В. Пічик. – Київ : НаУКМА, 2018. – 304 с.
35. Економіка підприємства: навч. посіб. / І. М. Посохов, В. Г. Дюжев, С. В. Сусліков, К. О. Тимофеева ; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т. “Харків. Політехн. ін-т”. – Харків: НТУ “ХПІ”, 2016. – 380 с.
36. Економіка підприємства: навчальний посібник / О. М. Бандурка, Є. В. Ковальов, М. А. Садиков, О. С. Маковоз; за заг. ред. О. М. Бандурки. – Харків: ХНУВС. – 2017. – 192 с. 9. Круш П. В.
37. Економіка підприємства : навч. посіб. / П. В. Круш. – К. : ЦНЛ, 2014. – 256 с. 10. Лойко В. В., Макаровська Т. П. Економіка підприємства: навчальний посібник / В. В. Лойко, Т. П. Макаровська. – К.: КНУТД, 2015. – 267 с.
38. Калініченко О. В., Плотник О. Д. Економіка підприємства. Практикум : [навчальний посібник]. К. : Кондор, 2012. 600 с.
39. Ліпич Л.Г., Буняк Н.М., Геліч Н.В. та інші. Економіка підприємства: навч. посіб. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. 2014. 608 с.
40. Мельник Л. Г. Економіка підприємства : навч. посіб. / Л. Г. Мельник. – К. : Ліра- К., 2015. – 876 с.
41. Палига Є.М., Боженко О.М. та інші: Економіка підприємства: підручник. Львів: УАД, 2013. 688 с.
42. Управління соціально-економічною системою в умовах національних і глобальних викликів : монографія / за ред. І. А. Маркіної. Полтава, 2017. 420 с.
43. Шарко М.В., Мешкова-Кравченко Н.В., Радкевич О.М. Економіка підприємства: навч. посіб. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС. 2014. с. 464.
44. Яркіна Н. М. Економіка підприємства : навч. посіб. К. : Видавництво Ліра-К, 2017. 600 с.

ІНТЕРНЕТ- САЙТИ

1. Сервер Верховної Ради України: <http://www.rada.gov.ua/>
2. Міністерство фінансів України <http://www.minfin.gov.ua/>
3. Державна фіскальна служба України <http://www.sfs.gov.ua/>
4. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку <https://www.nssmc.gov.ua/>
5. Рахункова палата України <http://www.ac-rada.gov.ua/>
6. Ліга Бізнес Інформ: www.liga.net/
7. Нормативні акти України: www.nau.kiev.ua/
8. Право. Україна: [www.legal.com. ua/oqi-bin/rnatrix.ogi/pravo. html](http://www.legal.com.ua/oqi-bin/rnatrix.ogi/pravo.html)
9. Українське право: www.ukrpravo.com/
10. Право. Україна: [www.legal.com. ua/oqi-bin/rnatrix.ogi/pravo. html](http://www.legal.com.ua/oqi-bin/rnatrix.ogi/pravo.html)
11. Українське право: www.ukrpravo.com/

**РОЗДІЛ 6. ГРАФІК РОЗПОДІЛУ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ
ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ**

№ розділу, теми (змістові модулі)	Назва розділу, теми, змістового модуля	Кількість годин за ОПП			Розподіл аудиторних годин		
		всього	у тому числі		лекції	семінари	практичні
			аудиторні	СРС			
1	Теорії підприємств і основи підприємництва	4	2	2	-	2	
2	Види підприємств, їх організаційно-правові форми	6	4	2	2	2	
3	Зовнішнє середовище господарювання підприємств	4	2	2	-	2	
4	Структура та управління підприємством	4	2	2	-	2	
5	Ринок і продукція	2	-	2	-	-	
6	Планування діяльності підприємства	6	4	2	2		2
7	Персонал підприємства, продуктивність праці і оплата праці	13	10	3	4		6
8	Капітал підприємства	17	14	3	6		8
9	Інвестиції	9	6	3	2	2	2
10	Інноваційна діяльність	5	2	3	-	2	
11	Техніко-технологічна база і виробнича потужність підприємства	9	6	3	2	2	2
12	Організація виробництва і забезпечення якості продукції	11	8	3	4		4
13	Витрати на виробництво та реалізацію продукції. Ціни на продукцію (послуги).	11	8	5	4		4
14	Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	9	4	5	2		2
15	Розвиток підприємств: сучасні моделі, трансформація та реструктуризація	9	4	5	2	2	
16	Економічна безпека та антикризова діяльність	9	4	5	2	2	
Індивідуальна розрахункова робота (ІРРС)		-	-	20	-	-	
Разом годин		150	80	50/20	32	16	32

РОЗДІЛ 7. КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

7.1 Календарно-тематичний план лекційних занять

№ заняття	Тема лекційного заняття	Кількість годин
1	2	3
ЗАЛІКОВИЙ МОДУЛЬ № 1		
1.	Тема 2. Види підприємств, їх організаційно-правові форми.	2
	<i>Поняття підприємства як організаційно відокремленої та економічно самостійної первинної ланки виробничої сфери. Юридичні акти, що є законодавчою базою функціонування підприємства (організації).</i>	
2.	Тема 6. Планування діяльності підприємства	2
	<i>Методологічні основи планування. Мета та принципи стратегічного планування. Стратегія діяльності підприємства, її обґрунтування. Тактичне і оперативне планування</i>	
	Тема 7. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці.	
3.	Тема 7.1. Персонал підприємства і продуктивність праці.	2
	<i>Поняття персоналу, його класифікація. Характеристика персоналу підприємства за професійно-кваліфікаційною ознакою. Особливості встановлення норм і нормативів праці на підприємстві. Визначення потрібної чисельності персоналу на підприємстві. Показники руху персоналу на підприємстві.</i>	
4.	Тема 7.2. Оплата праці	2
	<i>Мотивація трудової діяльності працівників. Сутність, функції та принципи заробітної плати. Основна і додаткова заробітна плата. Форми й системи оплати праці робітників.</i>	
	Тема 8. Капітал підприємства	
5.	Тема 8.1. Основні фонди підприємства.	2
	<i>Сутність капіталу, його класифікація. Характеристика основних виробничих фондів, їх склад і структура. Особливості обліку й оцінки основних виробничих фондів.</i>	
6.	Тема 8.2. Амортизація основних фондів	2
	<i>Поняття амортизації, методи нарахування амортизації об'єкта основних засобів. Поняття зносу, методи його розрахунку. Показники ефективності використання та руху основних фондів.</i>	
7.	Тема 8.3. Оборотні фонди та оборотні кошти підприємства	2
	<i>Основні економічні категорії у складі оборотного капіталу підприємства. Нормування витрат матеріальних ресурсів та визначення необхідного обсягу оборотних фондів. Показники використання матеріальних ресурсів. Поняття оборотних коштів підприємства. Показники та шляхи ефективного використання оборотних коштів.</i>	

ЗАЛІКОВИЙ МОДУЛЬ № 2		
8.	Тема 9. Інвестиції	2
	<i>Поняття, склад і структура інвестицій. Різновиди та структура капіталовкладень. Визначення необхідного обсягу і джерел фінансування робочих інвестицій. Оцінювання ефективності виробничих і фінансових інвестицій.</i>	
9.	Тема 11. Техніко-технологічна база і виробнича потужність підприємства	2
	<i>Характеристика техніко-технологічної бази виробництва. Організаційно-економічне управління технічним розвитком підприємства. Формування та використання виробничої потужності підприємства</i>	
	Тема 12. Організація виробництва і забезпечення якості продукції	
10.	Тема 12.1. Організація виробництва: принципи, типи	2
	<i>Сутність і значення виробництва. Виробничий процес і принципи його організації. Організаційні типи виробництва. Виробничий цикл і його структура. Методи розрахунку виробничого циклу.</i>	
11.	Тема 12.2. Якість продукції та економічна ефективність її підвищення	2
	<i>Якість, її суть і оцінка. Фактори, що обумовлюють якість продукції. Показники і методи оцінки якості продукції. Методи забезпечення якості. Державний нагляд за якістю.</i>	
	Тема 13. Витрати на виробництво та реалізацію продукції	
12.	Тема 13.1. Витрати на виробництво та реалізацію продукції.	2
	<i>Поточні витрати на продукування виробів (послуг). Їх класифікація і структура. Кошторис виробництва і собівартість товарної продукції. Обчислення собівартості окремих виробів. Стратегія і шляхи зниження поточних витрат.</i>	
13.	Тема 13.2. Ціни на продукцію (послуги).	2
	<i>Ціни на продукцію (послуги): сутнісна характеристика, види, методи встановлення і регулювання</i>	
14.	Тема 14. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	2
	<i>Оцінка фінансово-економічного стану підприємства: мета, завдання та джерела інформації. Прибутковість і дохідність підприємства. Види прибутку. Рентабельність як відносний показник ефективності діяльності підприємства.</i>	
15.	Тема 15. Розвиток підприємства: сучасні моделі, трансформація та реструктуризація	2
	<i>Бізнес-процеси підприємства: сутність, структура і характеристика. Моделювання бізнес-процесів підприємства. Реінжиніринг в системі підвищення конкурентоспроможності підприємства. Бенчмаркінг як інструмент поліпшення практики ведення бізнесу. Система виживання підприємства в ринкових умовах. Реструктуризація підприємства: види, форми і механізм здійснення.</i>	
16.	Тема 16. Економічна безпека та антикризова діяльність	2
	<i>Характеристика економічної безпеки суб'єкта господарювання. Класифікація видів економічної безпеки. Способи здійснення оцінки економічної безпеки підприємства та інших суб'єктів господарювання. Можливі загрози економічній безпеці суб'єкта господарювання. Основні ознаки достатнього рівня економічної безпеки підприємства.</i>	
Разом годин		32

**7. 2 Календарно-тематичний план семінарських
та практичних занять**

№ заняття	Тема	Кіль-кіст годин
1	2	3
Семінарське заняття. Тема 1. Теорії підприємств і основи підприємництва		
1	Поняття і характерні риси підприємства, основні види його діяльності. Підприємство як відкрита система. Нормативно-правові основи функціонування підприємств. Теорії підприємств. Види підприємств, їх характеристика. Зміст і поняття підприємницької діяльності.	2
Семінарське заняття. Тема 2. Види підприємств, їх організаційно-правові форми		
2	Правові основи функціонування підприємств в Україні. Порядок створення та реєстрації підприємств. Класифікація підприємств. Форми об'єднання підприємств, їх утворення, мета і функції	2
Семінарське заняття. Тема 3. Зовнішнє середовище господарювання підприємства		
3	Середовище функціонування підприємства, його структура. Внутрішнє середовище підприємства. Макросередовище господарювання підприємств. Мікросередовище підприємства, його елементи. Аналіз зовнішнього середовища підприємства	2
Семінарське заняття. Тема 4. Структура та управління підприємством		
4	Виробнича структура підприємства, її види і характеристика. Управління підприємством: поняття, завдання і принципи. Функції, інструменти та риси сучасного управління. Методи управління. Організаційні структури управління підприємством. Напрями вдосконалення управління підприємством	2
Тема 6. Планування діяльності підприємства		
5	Практичне заняття. Розрахунок основних показників виробничої програми.	2
Тема 7.1. Персонал підприємства, продуктивність праці.		
6	Практичне заняття. Розрахунок чисельності працівників підприємства.	2
7	Практичне заняття. Розрахунок показників продуктивності праці.	2
Тема 7.2. Оплата праці.		
8	Практичне заняття. Розрахунок оплати праці працівників промислово-виробничого персоналу.	2
Практичне заняття. Тема 8.1. Основні фонди підприємства.		
9	Розрахунок показників ефективності використання основних фондів	2
Практичне заняття. Тема 8.1. Основні фонди підприємства.		
10	Розрахунок середньорічної вартості основних фондів	2
Практичне заняття. Тема 8.2. Амортизація основних фондів		
11	Розрахунок річних сум амортизаційних відрахувань.	2
Практичне заняття. Тема 8.3. Оборотні фонди та оборотні кошти підприємства		
12	Розрахунок сукупного нормативу оборотних коштів.	2
Семінарське заняття. Тема 9. Інвестиції		
13	Поняття, склад і структура інвестицій. Різновиди та структура капіталовкладень. Визначення необхідного обсягу і джерел фінансування робочих інвестицій. Оцінювання ефективності виробничих і фінансових інвестицій.	2
Практичне заняття. Тема 9. Інвестиції		
14	Розрахунок економічної ефективності виробничих інвестицій.	2
Семінарське заняття. Тема 10. Інноваційна діяльність		
15	Інноваційні процеси: поняття, види і характеристика. Основи методики визначення економічної ефективності технічних нововведень. Оцінка сукупного економічного ефекту від технічних нововведень. Розрахунок комерційного ефекту у виробників технічних новинок. Організаційний прогрес: суть, об'єкти, напрямки і тенденції	2

Практичне заняття. Тема 11. Техніко-технологічна база і виробнича потужність підприємства.		
16	Розрахунок показників ефективності використання виробничої потужності.	2
17	Розрахунок середньорічної виробничої потужності	2
Практичне заняття. Тема 12.1. Організація виробництва: принципи, типи		
18	Розрахунок основних параметрів потокових ліній.	2
Практичне заняття. Тема 12.2. Якість продукції та економічна		
19	Розрахунок показників економічної ефективності підвищення якості продукції.	2
Практичне заняття. Тема 13.1. Витрати на виробництво та реалізацію продукції		
20	Складання калькуляції та кошторису витрат на виробництво продукції.	2
Практичне заняття. Тема 13.2. Ціни на продукцію (послуги).		
21	Визначення різних видів цін на продукцію підприємства	2
Практичне заняття. Тема 14. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства		
22	Розрахунок показників прибутковості діяльності підприємства	2
Семінарське заняття. Тема 15. Розвиток підприємства: сучасні моделі, трансформація та реструктуризація		
23	Бізнес-процеси підприємства: сутність, структура і характеристика. Реінжиніринг системи підвищення конкурентоспроможності підприємства. Бенчмаркінг як інструмент поліпшення практики ведення бізнесу. Реструктуризація підприємства: види, форми і механізм здійснення	2
Семінарське заняття. Тема 16. Економічна безпека та антикризова діяльність		
24	Економічна безпека підприємства: сутність, мета, елементи схема організації Суть, мета і види санації підприємства. Причини і симптоми банкрутства підприємства. Процедура порушення справи про банкрутство. Процес ліквідації збанкрутілих підприємств	2
Разом практичних(семінарських) занять Разом заліки по модулях		48 -

РОЗДІЛ 8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

1. Амортизація основних фондів, норми та методи амортизації.
2. Безтарифні системи оплати праці.
3. Види промислових підприємств, їх класифікація. Види об'єднань підприємств.
4. Економічний зміст, функції і види цін.
5. Загальна характеристика потокового виробництва.
6. Заходи покращення ефективності використання оборотних коштів.
7. Зміст, види та показники зношування основних фондів.
8. Зовнішнє макросередовище господарювання підприємства, його чинники середовище функціонування підприємства.
9. Зовнішнє мікросередовище господарювання підприємства, його елементи.
10. Класифікація витрат і структура собівартості.
11. Лізинг як форма оновлення технічної бази виробництва.
12. Методи визначення виробничої потужності і фактори, що на неї впливають.
13. Методи встановлення цін. Шляхи вдосконалення ціноутворення в Україні.
14. Методика розрахунку показників ефективності використання оборотних коштів.
15. Методики розрахунку чисельності працівників.
16. Механізм і функції управління підприємством.
17. Мотивація як процес стимулювання людей до ефективної діяльності. Методи мотивації праці на підприємстві.
18. Науково-технічний прогрес, його форми і напрями.
19. Нематеріальні активи підприємства.
20. Облік і оцінка основних фондів.
21. Організаційні структури управління підприємством.
22. Організаційні типи виробництва, їх техніко-економічна характеристика.
23. Основні теорії (концепції) підприємства.
24. Особливості поведінки підприємства на ринках досконалої і монополістичної конкуренції, олігополії та монополії.
25. Особливості складання калькуляції та кошторису витрат.
26. Оцінка фінансово-економічного стану підприємства.
27. Підприємницькі договори (контракти, угоди): структура і порядок укладання. Партнерські зв'язки та угоди.
28. Підприємство (фірма) як суб'єкт ринкової економіки, його основні риси. Теорія фірми Р. Коуза
29. Планування обсягу випуску продукції (виробнича програма) підприємства. Показники виробничої програми.
30. Показники ефективності використання виробничої потужності та основні шляхи поліпшення її використання.
31. Показники руху кадрів на підприємстві.
32. Поняття і види нематеріальних ресурсів підприємства.
33. Поняття і класифікація методів організації виробничого процесу.

34. Поняття і принципи організації виробничого процесу. Класифікація виробничих процесів.
35. Поняття і принципи організації виробничого процесу. Класифікація виробничих процесів.
36. Поняття інвестиції, її види та характеристика.
37. Поняття та елементний склад виробничої структури підприємства. Види виробничих структур підприємства.
38. Поняття, види і шляхи росту заробітної плати. Функції оплати праці та їх реалізація.
39. Поняття, класифікація, структура основних фондів і їх розширене відтворення.
40. Поняття, матеріальний склад і структура оборотних фондів підприємства.
41. Поняття, характеристика й види інноваційних процесів та їх реалізація на підприємстві.
42. Почасова форма оплати праці та її системи.
43. Правові основи функціонування підприємств в Україні.
44. Прибуток підприємства та його види.
45. Продуктивність праці та її вимірювачі.
46. Ремонт основних фондів, види ремонтів. Резерви підвищення фондівіддачі.
47. Рентабельність, її види та способи розрахунку.
48. Розрахунок нормативів оборотних засобів.
49. Структурна характеристика та форми розвитку техніко-технологічної бази підприємства.
50. Сутність, мета та функціональні цілі економічної безпеки підприємства.
51. Сутність, основні принципи та методи планування. Система планів виробничої діяльності.
52. Сутність, принципи, форми і типи підприємницької діяльності.
53. Сутність, характеристика реструктуризації підприємства. Види та форми реструктуризації.
54. Суть і мета санації підприємств (організації).
55. Суть та процедура банкрутства, запобігання банкрутству.
56. Тарифна система оплати праці, її елементи.
57. Форми і системи оплати праці на підприємстві.
58. Формування та використання виробничої потужності підприємства.
59. Формування фонду оплати праці на підприємстві.
60. Характеристика бізнес-планування: суть і призначення. Структура бізнес-плану.

РОЗДІЛ 9. ПОЛІТИКА КУРСУ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

9.1 ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- самостійна робота включає в себе самостійне опрацювання питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс або ж були розглянуті коротко, їх поглиблене опрацювання за рекомендованою літературою, а також виконання завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу;
- індивідуальну роботу студент виконує самостійно, відповідно до методичних вказівок та визначеного викладачем завдання і терміну;
- ліквідація заборгованості відбувається протягом 2 тижнів після встановленого терміну у дні визначені викладачем. При цьому оцінка знижується на 10 % (якщо заборгованість не була обумовлена поважними причинами), а якщо заборгованість виникла з поважних причин (напр., по хворобі студента) - зниження оцінки не передбачається;
- здобувачі вищої освіти мають право отримати оцінку за екзамен автоматично – у випадку, якщо впродовж семестру такі здобувачі набрали від 90-100 балів;
- здобувачі вищої освіти, після завершення аудиторних занять, мають право підвищити свій рейтинг лише під час складання іспитів (підсумкового оцінювання) за графіком екзаменаційної сесії.

Політика щодо академічної доброчесності:

- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни студент отримує за заняття 0 балів і зобов'язаний відпрацювати таке заняття;
- під час роботи над завданнями, користуючись Інтернет-ресурсами та іншими джерелами інформації студент зобов'язаний вказати джерело, використане під час виконання завдання;
- усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 30%;
- у разі виявлення факту текстових запозичень більше 30% студент отримує за завдання 0 балів і має повторно виконати завдання, які передбачені даним силабусом;
- списування під час виконання завдань заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв);
- мобільні пристрої можуть бути використані лише із дозволу викладача.

Політика щодо відвідування:

- відвідування занять (лекцій, практичних, семінарських занять) є обов'язковим компонентом відвідування;
- наявність підключеного облікового запису студента до лекції/ практичних, семінарських занять не свідчить про його присутність на занятті;

- за об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік, карантин) навчання може відбуватись в дистанційному режимі. За погодженням із керівником курсу студент може презентувати виконані завдання під час консультацій викладача;

- студент, який спізнився, вважається таким, що пропустив заняття з неповажної причини і при цьому має право бути присутнім на занятті; студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

9.2 МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Система оцінювання сформованих компетентностей (див. табл. 1.2) у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання ІНДЗ та самостійної роботи.

Основним нормативним документом, що визначає оцінювання сформованих компетентностей у студентів є Положення «Про контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів Львівського національного університету імені Івана Франка» від 01.03.2013р. із змінами, затвердженими наказом ректора від 01.07.2015р. № О-96. Оцінювання здійснюється за 100-бальною системою (за шкалою ECTS та національною шкалою).

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Бали нараховуються за таким співвідношенням:

- практичні (семінарські)/самостійні/індивідуальна робота – 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість – **50 балів**:

практичні (семінарські)/самостійні – 30 балів;

індивідуальна робота – 20 балів.

- екзамен – 50% семестрової оцінки.

Максимальна кількість – **50 балів**

Підсумкова максимальна кількість – **100 балів**.

Таблиця оцінювання знань та компетентностей студентів

Поточний контроль**						Індиві- дуальна робота студента*	Екзамен	Разом ***
Теми/бали								
Теми 1-4	Теми 5-7	Тема 8	Теми 9-11	Теми 12-13	Теми 14-16			
5	5	5	5	5	5	20	50	100
30								
50								

*індивідуальну роботу приймає лектор

**поточний контроль приймають викладачі, які проводять семінарські/практичні заняття.

*** за активну участь у науково-дослідній роботі кафедри студент може отримати додаткові заохочувальні бали за пропозицією лектора, відповідно до рішення кафедри.

Студент допускається до семестрового екзамену, якщо він виконав всі види аудиторних робіт, передбачених робочою програмою дисципліни.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни «Економіка підприємства» здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

9.3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ

Види робіт	Критерії оцінювання	цінка
Практичні роботи/семінарські заняття	Оцінку «відмінно» (максимально 5 балів за практичну роботу/семінарське заняття) студент отримує за умови відповідності виконаного завдання студентом та його усної/письмової відповіді (захисту виконаної практичної роботи). Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку. Відмінно («5») – студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.	5
	Добре («4») – студент достатньо повно володіє матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.	4
	Задовільно («3») – студент в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.	3
	Незадовільно («2») – студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.	2
	Незадовільно («1») – студент частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.	1

Самостійна робота	Самостійна робота студентів, яка передбачена з теми поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному семінарському/практичному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється на семінарах та під час підсумкового семестрового контролю.	
Індивідуальна розрахункова робота студента (ІРРС)	Максимальна кількість балів за розрахункову роботу Критерії оцінювання: - завдання розв'язані повністю і правильно, містять пояснення до розрахунків; - студент може пояснити хід проведених розрахунків; - студент самостійно може формулювати висновки за результатами проведеного дослідження; - присутній творчий підхід та використано новітні інформаційні технології.	20 5
	- завдання розв'язані правильно; - студент не може пояснити хід окремих проведених розрахунків; - порівняно з виконанням роботи на найвищий бал не зроблено одного з перелічених пунктів вказаних вище.	4
	- завдання розв'язані з помилками в розрахунках; - студент частково може сформулювати висновки за результатами проведеного дослідження.	3
	- робота виконана не правильно; - студент самостійно не може сформулювати висновки за результатами проведеного дослідження;	2
	- індивідуальна розрахункова робота виконана не правильно; - студент не може пояснити хід окремих проведених розрахунків	1
ЕКЗАМЕН	Екзамен як форма підсумкового контролю є обов'язковим для всіх студентів. Максимальна кількість балів за екзамен Екзаменаційний білет містить 27 завдань, завдання 3-ьох рівнів складності	50
	Перший рівень (завдання 1-20) – завдання із вибором відповіді – це теоретичні питання, що мають по чотири варіанти відповідей, з яких одна є правильною. За кожне правильно виконане завдання студент одержує 0,5 бала (максимально $20 * 0,5 = 10,0$ балів).	10
	Другий рівень (завдання 21-25) – практичні завдання з декількома варіантами розв'язку. За кожне правильно виконане завдання студенту виставляється 3 бали (максимально $5 * 3,0 = 15,0$ балів). Результат екзамену залежить від загальної кількості набраних балів. Оцінка одержана на екзамені є остаточною	15
	Третій рівень (завдання 26-27) – практичні завдання з повним розв'язком і поясненням одержаних відповідей. В цих завданнях треба записати формули для розрахунків, послідовні та логічні дії всіх розрахунків, навести одиниці вимірювання одержаних показників і зробити належні висновки. У разі необхідності розв'язки задач супроводжувати графіками і таблицями, які необхідно оформляти відповідно до встановлених вимог. За кожне правильно виконане завдання студенту виставляється 12,5 балів (максимально $2 * 12,5 = 25,0$ балів)	25

Бали	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка
90-100	Студент демонструє повні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі дисципліни «Економіка підприємства», правильні і обґрунтовані дає відповіді. Вміє використати теоретичні положення дисципліни в практичних розрахунках, аналізувати та зіставляти дані і робити правильні висновки. Приймає активну участь на семінарських/практичних заняттях, дискусійних моментах лекцій та у науковій роботі (конференції, круглі столи, наукові семінари, публікація статей).	Високий Студент повністю відповідає фаховим, предметним компетентностям та програмним результатам з дисципліни «Економіка підприємства»	Відмін-но/ (A)
81-89	Студент добре володіє матеріалом, що відповідає програмі дисципліни «Економіка підприємства», робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	Достатній Студент відповідає фаховим, предметним компетентностям та програмним результатам з дисципліни «Економіка підприємства», однак під час відповідей може допускати незначні неточності.	Добре (B)
71-80	Студент в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідає програмі дисципліни «Економіка підприємства» робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати при вирішенні типових практичних завдань, але допускає окремі неточності. Помилки у відповідях/ розв'язках/ розрахунках не є системними. Знає характеристики основних положень, що мають визначальне значення при проведенні практичних занять та виконанні індивідуальних / контрольних завдань.	Достатній Студент відповідає фаховим, предметним компетентностям та програмним результатам з дисципліни «Економіка підприємства», однак на додаткові питання з теоретичних положень та практичних завдань відповідь не чітка і не повна.	Добре / (C)
61-70	Студент засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений програмою дисципліни «Економіка підприємства». Розуміє основні положення, що є визначальними у курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усунути після зауваження викладача.	Середній Студент частково відповідає фаховим, предметним компетентностям та програмним результатам з дисципліни «Економіка підприємства» та забезпечує достатній рівень відтворення основних положень дисципліни	Задовільно / (D)
51-60	Студент має певні знання, передбачені в програмі дисципліни «Економіка підприємства», володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, студент з труднощами відповідає та теоретичні питання та пояснює правила вирішення практичних/розрахункових завдань дисципліни.	Середній Студент частково відповідає фаховим, предметним компетентностям та програмним результатам з дисципліни «Економіка підприємства» і є мінімально допустимий рівень знань у всіх складових навчальної програми дисципліни.	Задовільно / (E)
21-50	Студент може відтворити окремі фрагменти з курсу «Економіка підприємства», однак працював він пасивно, його відповіді під час семінарських та виконанні практичних завдань в більшості є неправильними, необґрунтованими. Розуміння матеріалу з дисципліни у студента відсутнє.	Низький Студент відповідає окремим фаховим, предметним компетентностям та програмним результатам з дисципліни «Економіка підприємства», однак не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни «Економіка підприємства».	Незадовільно з можли- вістю повторного скла- дання / (FX)
0-20	Студент повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни «Економіка підприємства». Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними.	Незадовільний Студент не відповідає фаховим, предметним компетентностям та програмним результатам з дисципліни «Економіка підприємства» і не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.	Незадовільно з повтор- ним вивчен- ням / (F)

9.3 Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		
		Екзамен, диференційований залік		Залік
A	90 – 100	5	відмінно	зараховано
B	81 – 89	4	дуже добре	
C	71 – 80		добре	
D	61 – 70	3	задовільно	
E	51 – 60		достатньо	
FX	21 – 50	2	Незадовільно (з можливістю повторного складання)	Не зараховано (з можливістю повторного складання)
F	0 – 20	2	незадовільно (з повторним вивченням)	Не зараховано (з повторним вивченням)

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни за цією шкалою відображається у відомості обліку успішності та іншої академічної документації.

РОЗДІЛ 10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методичне забезпечення кредитно-модульної системи організації навчального процесу з навчальної дисципліни включає:

- програму навчальної дисципліни;
- робочу програму навчальної дисципліни;
- завдання для проведення практичних занять;
- методичні матеріали до виконання самостійної роботи;
- індивідуальні науково-дослідні завдання та методичні матеріали до їх виконання ;
- завдання для підсумкового контролю (екзаменаційні білети);
- законодавчі та інструктивно-методичні матеріали.

РОЗДІЛ 11. МЕТОДИКИ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ

У цьому розділі слід вказати методики активізації навчального процесу, які застосовуються на кожному занятті (лекційному, семінарському, практичному, лабораторному).

У таблиці слід показати використання навчальних технологій для активізації процесу навчання.

<p>Тема «Планування діяльності підприємства»</p> <p><u>Проблемні питання:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Врахування впливу зовнішніх чинників на результативність підприємства. 2. Взаємозв'язок між показниками плану підприємства. <p>Тема «Персонал підприємства, продуктивність праці»</p> <p><u>Проблемні питання:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасні вимоги до ділових якостей персоналу підприємства. 2. Мотивація продуктивної діяльності працівників. <p>Тема «Фінансово-економічні результати діяльності підприємства»</p> <p><u>Проблемні питання:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Прибутковість і дохідність підприємства: різниця між даними поняттями. 2. Можливість підвищення рентабельності підприємств України.
Робота в малих групах
<p>ПР з теми «Фінансово-економічні результати діяльності підприємства»: студентам дається перелік показників за результатами діяльності підприємств кожній групі; необхідно охарактеризувати діяльність підприємства і запропонувати шляхи її удосконалення за результатами розрахунків та висновків.</p> <p>ПР з теми «Організація виробництва і забезпечення якості продукції». Студентам пропонуються дані щодо можливих методів організації виробництва. Кожній групі необхідно визначити який із запропонованих методів є ефективнішим і як ефективніше організувати виробничий процес.</p>
Дискусія.
<p>ПР з теми «Планування діяльності підприємства».</p> <p>Дискусія на тему «Особливості планування діяльності підприємств в сучасних умовах»</p> <p>Мета: розглянути основні способи та методи планування і в товариській суперечці встановити оптимальне вирішення щодо планування основних показників діяльності підприємства в сучасних умовах.</p>
Аналіз конкретних ситуацій
<p>ПР з теми «Техніко-технологічна база, виробнича потужність підприємства».</p> <p>Аналіз ситуації «Проблеми лізингу в Україні».</p> <p>Пропонується аналітична стаття, в якій розповідається про діяльність лізингових компаній різних форм власності: приватного фінансово-лізингового дому Україна, Державного лізингового фонду, СП «Хансінг Лізинг Україна» та «Хансінг Лізинг Естонія».</p> <p>Мета: навчити студентів використовувати схеми лізингових платежів як різновиду кредитування.</p>
«Мозкова атака»
<p>ПР з теми «Інвестиції».</p> <p>Мозкова атака: «Інвестиційна діяльність підприємств в умовах фінансової кризи в Україні»</p> <p>Мета роботи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Знайти якнайбільше можливих напрямів інвестиційної діяльності підприємств. 2. Визначити напрями діяльності підприємств для виходу з кризи, яку спричинив низький рівень інвестування економіки України, урахуваючи психологічний фактор. 3. Формувати вміння студентів генерувати ідеї в умовах екстремальної ситуації, висловлювати та обґрунтовувати свої думки.

РОЗДІЛ 12. РЕСУРСИ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Ресурси мережі Інтернет із законодавства України	Ресурси мережі факультету з навчальної дисципліни
<i>1</i>	<i>2</i>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Сервер Верховної Ради України: http://www.rada.gov.ua/ ▪ Міністерство фінансів України http://www.minfin.gov.ua/ ▪ Державна фіскальна служба України http://www.sta.gov.ua/ ▪ Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку http://www.ssmc.gov.ua/ ▪ Рахункова палата України http://www.ac-rada.gov.ua/ ▪ Ліга Бізнес Інформ: www.liga.net/ ▪ Нормативні акти України: www.nau.kiev.ua/ ▪ Право. Україна: www.legal.com.ua/oqi-bin/rnatrix.cgi/pravo.html ▪ Українське право: www.ukrpravo.com/ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Програма навчальної дисципліни ▪ Робоча програма навчальної дисципліни ▪ Плани семінарських занять та методичні рекомендації до їх проведення ▪ Методичні вказівки для проведення практичних ▪ Методичні рекомендації з виконання самостійної роботи (СРС) ▪ Засоби діагностики знань студентів з навчальної дисципліни ▪ інші